

Brancherichtlijn

Werken op perrons

Behoort bij VVW- Trein

1. *Veilig en gezond werken kan altijd*
2. *Veiligheid kost tijd*
3. *Veilig werken doe je samen*
4. *We spreken elkaar aan op onveilig gedrag en onveilige situaties*
5. *Veiligheid zit in je, ook buiten werktijd*

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Definities	6
3	Zone-indeling bij uitvoeren van activiteiten op perrons	7
4	Veiligheidsmaatregelen bij het uitvoeren van activiteiten op perrons	9
4.1	Algemeen	9
4.2	Minimale veiligheidsmaatregelen per zone	9
4.3	Elektrotechnische maatregelen	11
Bijlage 1	Activiteiten op perrons	12
Bijlage 2	Aandachtspunten reizigersveiligheid	13
Bijlage 3	Veiligheidsmaatregelen op perrons	15

Versiebeheer

Nummer	Datum	Aard van wijziging	Gewijzigd door
BR 1.1	Okt '14	Eerste publicatie	
BR 1.2	Dec '14	Kleine tekstuele aanpassingen	Jeroen van den Tweel

1 Inleiding

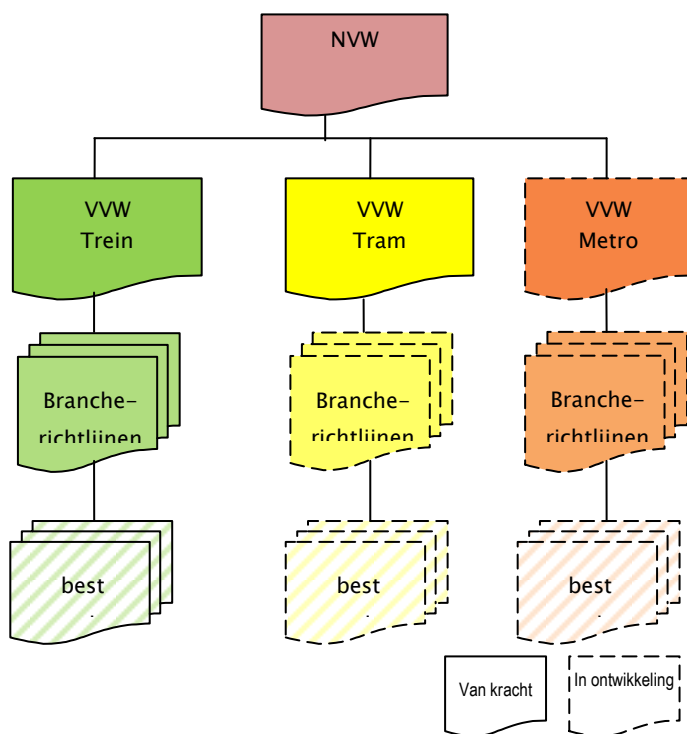
In deze brancherichtlijn “Werken op perrons” is het proces beschreven om te komen tot een veilige werkplek bij het uitvoeren van activiteiten op het perron¹.

De scope hierbij ligt op perrons van stations en haltes die worden gebruikt door treinverkeer, het aanrijdgevaar door treinverkeer en het voorkomen van gevaarlijke situaties voor reizigers op het perron².

Deze brancherichtlijn komt voort uit het Normenkader Veilig Werken (NVW). Het NVW heeft de volgende documentenopbouw:

1. Kaderstellend: Het Normenkader Veilig Werken (NVW)
2. Regelgevend: Voorschrift Veilig Werken-Trein (VVW-Trein)
3. Hulpmiddelen: Branche Richtlijnen (BR)
4. Werkwijzen: Best Practices (BP)

In onderstaand figuur is deze weergegeven³:



¹ in bijlage 1 zijn de betreffende activiteiten per zone opgenomen.

² In bijlage 2 is een aantal aandachtspunten m.b.t. reizigersveiligheid opgenomen.

³ daarnaast zijn de huisregels van ProRail altijd van kracht

Het VVW-Trein geeft de kaders voor het treffen van beheersmaatregelen bij werkzaamheden op perrons. In deze brancherichtlijn wordt het proces beschreven door middel waarvan men aan de in het VVW gestelde kaders dient te voldoen.

Waar deze invulling "afwijkt" van de kaders uit het VVW wordt dit gerechtvaardigd geacht vanwege het feit dat de perronsituatie qua uitvoering, risico's en gebruik (reizigers) afwijkt van de vrije baan situatie.

2 Definities

- Mobiele arbeidsmiddelen met eigen aandrijving:

Motorisch aangedreven apparaat dat is bedoeld om voort te bewegen en/of werkzaamheden uit te voeren.

Uitrusting conform Arbobesluit §7.17 a/b/c.

- Vaste voorzieningen:

Voorzieningen welke permanent op/aan objecten (gebouwen, elementen etc.) zijn aangebracht om het betreffende object veilig te kunnen onderhouden, zonder dat men in de gevarenzone kan komen. Bijvoorbeeld vaste gevelonderhoudsinstallaties, laddersteunen of kooiladders.

- Voortschrijdende werkzaamheden:

Werkzaamheden waarbij men gedurende een kort tijdsbestek met een activiteit op een specifieke locatie/object bezig is, waarna men op een volgende specifieke locatie/object verder gaat. Het betreft werkzaamheden welke met klein handgereedschap kunnen worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld het leegmaken van afvalbakken, reinigen van objecten, veegwerkzaamheden etc..

- Statische werkzaamheden:

(Onderhouds)werkzaamheden aan een (vast) object of infra element⁴.

- Fysieke afscherming:

Voorziening die **fysiek voorkomt** dat een persoon/baanwerker in de gevarenzone komt. Fysieke afscherming is een **menskerende** voorziening.

- Afbakening:

Voorziening waardoor een persoon/baanwerker **voelbaar gewaarschuwd** wordt dat deze de gevarenzone nadert. Afbakening is een **niet-menskerende** voorziening.

- Markering:

Voorziening waarbij een persoon/baanwerker/reiziger **visueel gewaarschuwd** wordt dat deze de gevarenzone nadert. Markering is een **niet-menskerende** voorziening.

- Waarschuwingsmarkering voor blinden en slechtzienden:

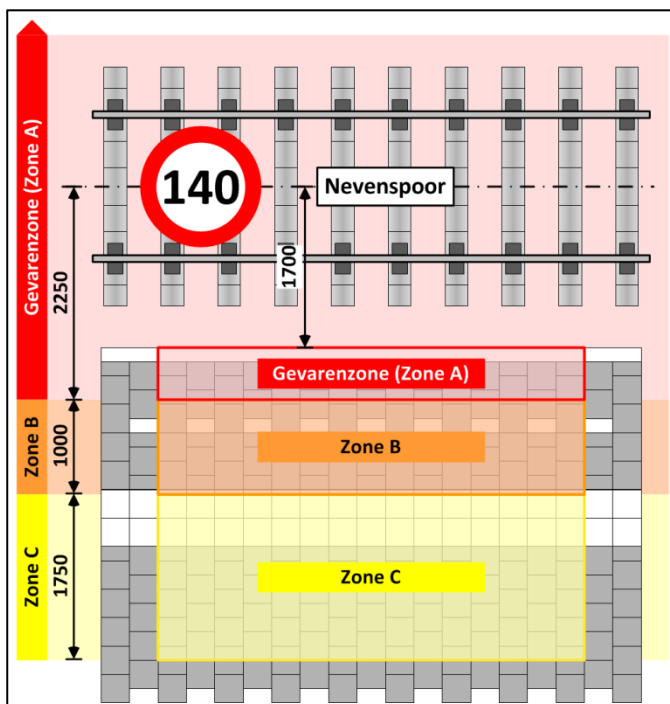
Voorziening waarbij een blinde of slechtziende persoon/reiziger voelbaar gewaarschuwd wordt dat deze een gevaarlijke situatie nadert. De voorziening is niet-menskerend.

⁴ het reinigen van objecten valt hier niet onder.

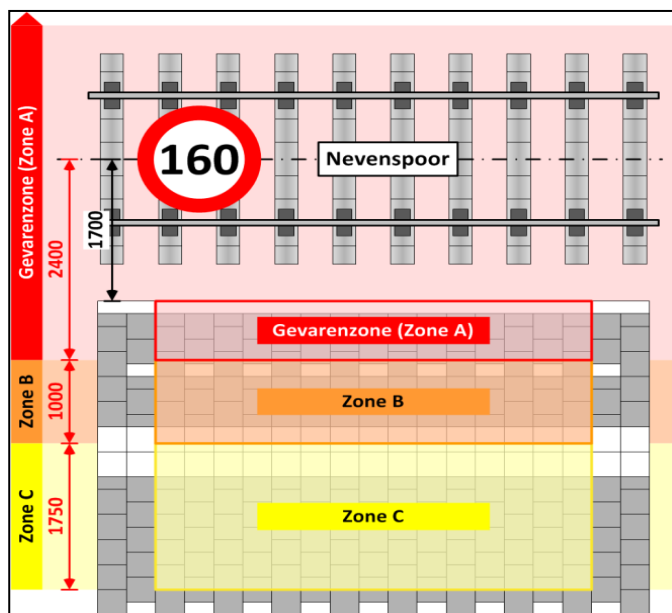
3 Zone-indeling bij uitvoeren van activiteiten op perrons

In het Voorschrift Veilig Werken-Trein is de zone-indeling die geldt voor de vrije baan, ook van toepassing verklaard op de perronsituatie en het uitvoeren van activiteiten op perrons.

Dit leidt tot de onderstaande situaties:



Figuur 1 Zone-indeling bij baanvaksnelheid van 140 km/uur



Figuur 2 Zone-indeling bij baanvaksnelheid van 160 km/uur

N.B. Er dient rekening te worden gehouden met het feit dat er op basis van de toegepaste versie van de Ontwerpvoorschriften van ProRail (OVS), per station verschillen kunnen bestaan in de uitvoering en plaatsing van de blindegeleidestrook en de onderbroken stippellijn.

4 Veiligheidsmaatregelen bij het uitvoeren van activiteiten op perrons

4.1 Algemeen

Voor wat betreft het uitvoeren van activiteiten is de perronsituatie specifiek en afwijkend van de vrije baan situatie. De werkplek (perron) en de gevarenzone (spoor) zijn visueel van elkaar gescheiden door de (witte) onderbroken tegelrand/lijn op het perron en het hoogteverschil tussen perron en spoor. Beide kenmerken vervullen de signaalfunctie die de markering in de vrije baan situatie heeft.

Daarnaast bevinden zich op het perron in het algemeen reizigers die risico's lopen door de uitvoering van activiteiten.

Naast de bovenstaande algemene kenmerken van de perronsituatie, gelden bij het uitvoeren van activiteiten op perrons, per zone de volgende specifieke **minimale** maatregelen ter beheersing van het aanrijdgevaar van personeel⁵. Uitgangspunt bij het uitvoeren van activiteiten op perrons is dat de arbeidshygiënische strategie gehanteerd wordt.

Wanneer er in het kader van het uitvoeren van activiteiten op perrons sprake is van instructie, moet deze worden gegeven door een V&G-coördinator-Uitvoering of Werkplekbeveiliger-Uitvoerende taken.

4.2 Minimale veiligheidsmaatregelen per zone

Gevarenzone (zone A) op het perron

1. Bij het uitvoeren van activiteiten in de gevarenzone op het perron:
Maatregel = Buitendienststelling/Beheerste Toelating.
Maar:
2. Bij het uitvoeren van activiteiten waarbij er sprake is van het opheffen van een "acuut (potentieel) gevaarlijke situatie voor reizigers" (slip- of struikelgevaar):
Maatregel = inzet Grenswachter⁶.

De werkmethode is dusdanig dat het personeel zelf de activiteit van buiten de gevarenzone kan uitvoeren.

Zone B

3. Bij het uitvoeren van activiteiten in zone B wordt een onderscheid gemaakt in 4 situaties:

⁵ In bijlage 3 is een aantal voorbeelden opgenomen van veiligheidsmaatregelen op perrons.

⁶ De grenswachter heeft als taken:

- voorkomen dat werkenden en middelen binnen de gevarenzone komen;
- zorgen dat reizigers geen gevaar/hinder ondervinden van de activiteit;
- waarschuwen van de werkende voor naderend treinverkeer op het perronspoor.

- a. “Statische” werkzaamheden op het perronoppervlak:
Maatregel = werkplek is afgebakend (van de gevarenzone) door middel van fysieke afscherming of afbakening.

- b. “Voortschrijdende” werkzaamheden op het perronoppervlak:
Maatregel = personeel voert werkzaamheden als houder Taak Eigen Veiligheid uit.

N.B. Als uit risicoanalyse blijkt dat door de aard van de voortschrijdende activiteit een verhoogd risico bestaat op onbewust in de gevarenzone terecht komen:

Maatregel = inzet grenswachter.

- c. Werkzaamheden boven het perronoppervlak/op hoogte:
- i. bij gebruikmaking van vaste voorzieningen en veiligheidsmaatregelen (valbeveiliging):
Geen (aanvullende) maatregelen noodzakelijk.
In dit geval is er feitelijk sprake van afscherming van de werkende en het gevaar;
 - ii. wanneer geen gebruik wordt gemaakt van vaste voorzieningen en veiligheidsmaatregelen:
Maatregel = borgen dat werkende (inclusief hulpmiddel) niet in de gevarenzone kan komen.
- d. Werkzaamheden met gebruik van mobiele arbeidsmiddelen met eigen aandrijving:
- i. Mobiele arbeidsmiddelen uitgerust met een zelfstoppende⁷ voorziening; en:
 - Bedienaar is geïnstrueerd;
 - Bedienaar kan te rijden route overzien en rijdt/hanteert de machine met gepaste snelheid;**Geen aanvullende maatregelen noodzakelijk.**
 - ii. Overige mobiele arbeidsmiddelen:
Maatregel = inzet grenswachter

Zone C

4. Bij het uitvoeren van activiteiten in zone C wordt een onderscheid gemaakt in 2 situaties:

- a. Handmatige werkzaamheden:
Maatregel = personeel voert werkzaamheden als houder Taak Eigen Veiligheid uit.

N.B. Als uit risicoanalyse blijkt dat door de aard van de activiteit een verhoogd risico bestaat op onbewust in de gevarenzone terecht komen:

Maatregel = inzet grenswachter.

- b. Werkzaamheden met gebruik van mobiele arbeidsmiddelen met eigen aandrijving
- i. Mobiele arbeidsmiddelen uitgerust met een zelfstoppende⁷ voorziening; en:
 - bedienaar is geïnstrueerd;
 - bedienaar kan te rijden route overzien en rijdt/hanteert de machine met gepaste snelheid;**Geen aanvullende maatregelen noodzakelijk.**
 - ii. Overige mobiele arbeidsmiddelen:
Maatregel = inzet grenswachter.

⁷ Zoals bijvoorbeeld een dodemansknop

4.3 Elektrotechnische maatregelen

Bij werkzaamheden met hoog reikende werktuigen in het valbereik van de bovenleiding, dienen elektrotechnische maatregelen conform de RLN00128 genomen te worden.

Bijlage 1 Activiteiten op perrons

Gevarenzone	Gevarenzone – opheffen van een acuut (potentieel) gevaarlijke situatie voor reizigers	Zone B	Zone C
Reinigen perrons	Herstellen perronbetegeling	Reinigen perrons	Reinigen perrons
Onderhoud/reiniging CTA-bakken (info+)	Uitvoeren van wintermaatregelen/ sneeuwruimen	Prullenbakken legen	Prullenbakken legen
Onderhoud/reiniging Keerwand (stellen, graffiti verwijderen)	Verwijderen vloeistof op perron	Onderhoud/reiniging abri	Onderhoud/reiniging abri
Onkruidbestrijding		Reiniging liften	Reiniging liften
Onderhoud/reiniging perronkap en staanders		Onderhoud/reiniging CTA-bakken (info+)	Onderhoud/reiniging CTA-bakken (info+)
Onderhoud/reiniging camera's		Onderhoud/reiniging roltrap	Onderhoud/reiniging roltrap
Schilderen perronrandmarkering		Onkruidbestrijding	Onkruidbestrijding
Herbestrating perron		Onderhoud/reiniging perronkap en staanders	Onderhoud/reiniging perronkap en staanders
		Onderhoud/reiniging lichtmasten & armaturen	Onderhoud/reiniging lichtmasten & armaturen
		Onderhoud/reiniging camera's	Onderhoud/reiniging camera's
		Onderhoud/reiniging klok	Onderhoud/reiniging klok
		Inventarisatie perron	Inventarisatie perron
		Herbestrating perron	Herbestrating perron
		Groenonderhoud	Groenonderhoud
		Graffiti verwijderen	Graffiti verwijderen

Bijlage 2 Aandachtspunten reizigersveiligheid

Hoewel het VVW niet als primaire scope de beheersing van de gevaarstelling van reizigers heeft, moet het aspect reizigersveiligheid bij de uitvoering van activiteiten op perrons, nadrukkelijk worden meegenomen. Het doel is om tijdens werkzaamheden incidenten met reizigers te voorkomen en de veiligheidsbeleving van reizigers zo hoog mogelijk te houden (sociale veiligheid).

De onderstaande aandachtspunten dienen daarbij ten minste beoordeeld te worden:

Reguliere beheeractiviteiten (zie bijlage 2):

1. Geen werkzaamheden in reizigersstromen uitvoeren tijdens de spijtijden 7:00–9:30 en 16:00–19:00;
2. De werkplek dient te worden afgescheiden, zodat reizigers de werkplek niet kunnen betreden;
3. Een afscheiding dient goed zichtbaar te zijn voor reizigers en voelbaar waar te nemen voor blinden en slechtzienden);
4. De werkplek dient zodanig beheerd te worden dat personen niet ongemerkt toegang hebben tot de werkplek, gereedschappen of materialen;
5. Struikelgevaar dient voorkomen te worden. Slangen, kabels etc. dienen niet in reizigersstromen op de grond gelegd te worden;
6. De werkplek dient zodanig ingericht te worden dat de toegang tot perrons, treinen en gebouwen niet geblokkeerd wordt. Daarbij dient ook rekening gehouden te worden met het parkeren van voertuigen;
7. Indien de werkplek afgescheiden moet worden en zich in de gevarenzone bevindt⁸, dient het veilig in- en uitstappen van reizigers geborgd te zijn. In dat verband mag de werkplek maximaal 8 meter lang zijn, zodat er tijdens werkzaamheden maximaal 1 balkon van de trein gelijktijdig belemmerd is;
8. De werkplekafbakening of maatregelen dienen zodanig te zijn dat blinde en slechtziende reizigers niet belemmerd worden in een goede doorloop. Mocht de goede doorloop niet gewaarborgd kunnen worden dan dienen alternatieve maatregelen te worden genomen;
9. Langs de afgebakende werkplek dient een vrije loop zone beschikbaar te zijn van tenminste 1 meter breed. De gevarenzone (van perronrand tot de onderbroken lijn) mag niet worden gebruikt als loop zone;
10. Met uitzondering van hulpverleners die daarvoor op het perron moeten zijn, mogen er geen voertuigen (auto's en busjes) op het perron aanwezig zijn tijdens de treindienst. Dit verbod geldt niet voor voertuigen die voor de uitvoering van de werkzaamheden gebruikt moeten worden (hoogwerkers e.d.);
11. De snelheid van voertuigen op het perron is maximaal 5 km/u.

Langdurige projecten (tijdsduur langer dan 1 week):

1. De werkzaamheden mogen geen overlast voor reizigers in de transferruimte veroorzaken;
2. Indien de bouwplaats afgescheiden moet worden en zich in de gevarenzone bevindt⁸, dient het veilig in- en uitstappen van reizigers geborgd te zijn. In dat verband mag de werkplek maximaal 8 meter lang zijn, zodat er tijdens werkzaamheden maximaal 1 balkon van de trein gelijktijdig belemmerd is;
3. Indien de werkplek een onderbreking van de blindegeleidestroom veroorzaakt, dient hiervoor in overleg met de opdrachtgever een alternatieve oplossing te worden gerealiseerd;
4. De bouwplaats dient ten allen tijde goed verlicht te zijn. Werkverlichting mag het treinverkeer niet storen;
5. Bouwafscheidings mogen geen extra schaduwwerking in de transferruimte tot gevolg hebben;

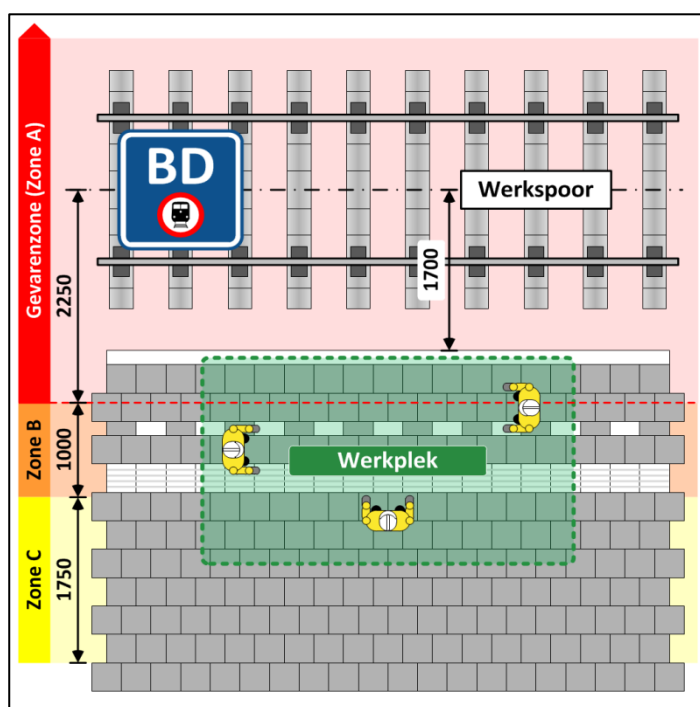
⁸ bij een werkplek in zone B kunnen reizigers bij een stilstaande trein gebruik maken van de gevarenzone (800mm) om voorlangs de werkplek te lopen.

6. Uitstekende delen van de bouwafschieding (betonvoeten, schoren e.d.) dienen binnen de bouwschutting te vallen en mogen geen struikel- of stootgevaar voor de reiziger opleveren;
7. De (effecten van de) bouwplaats mogen de doorstroom van hulpbehoevende reizigers niet belemmeren;
8. Bij het plaatsen van afscheidingen dient rekening te worden gehouden met reizigerstromen bij in-/uitgangen en daal- en stijgpunten, zodanig de veilige doorloop gewaarborgd blijft.

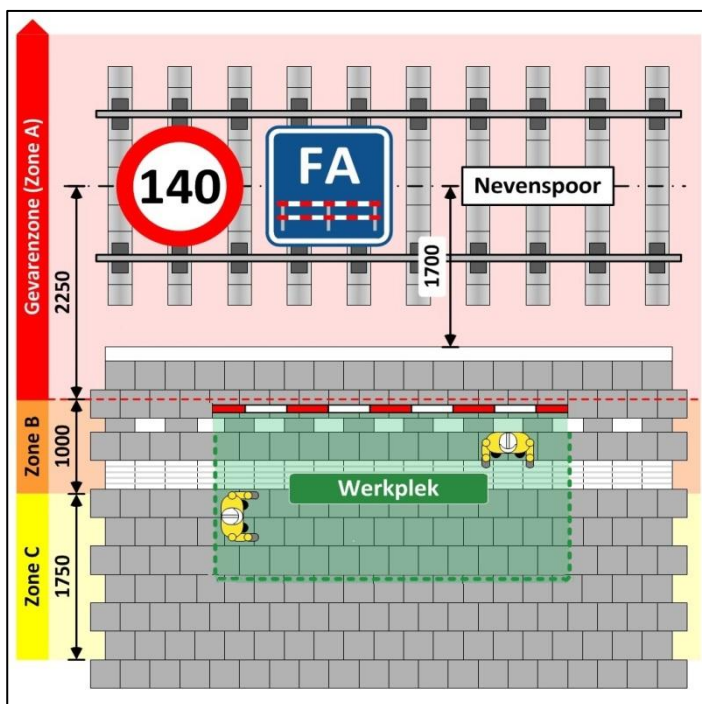
Bijlage 3 Veiligheidsmaatregelen op perrons

In deze bijlage is een aantal voorbeeldsituaties opgenomen van de wijze waarop veiligheidsmaatregelen op perrons getroffen kunnen worden.

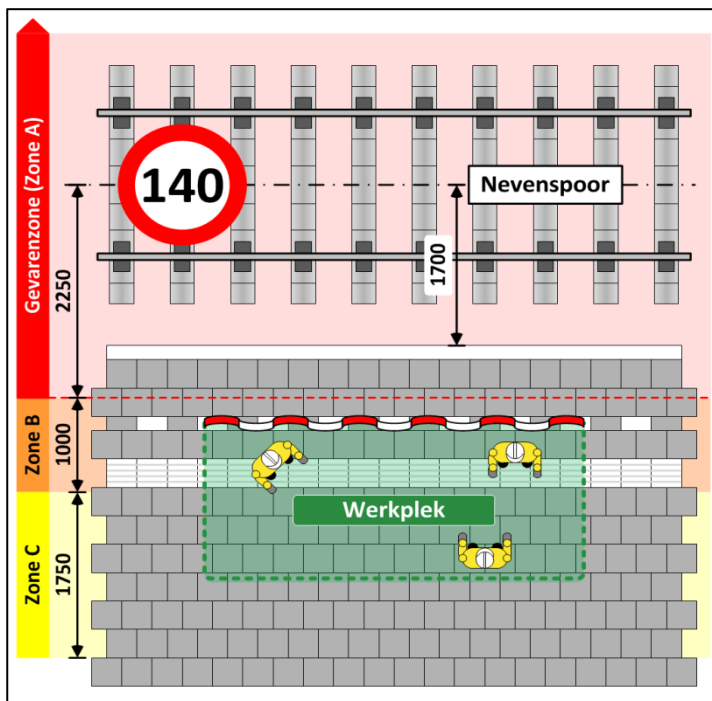
I veiligheidsmaatregelen voor werkenden



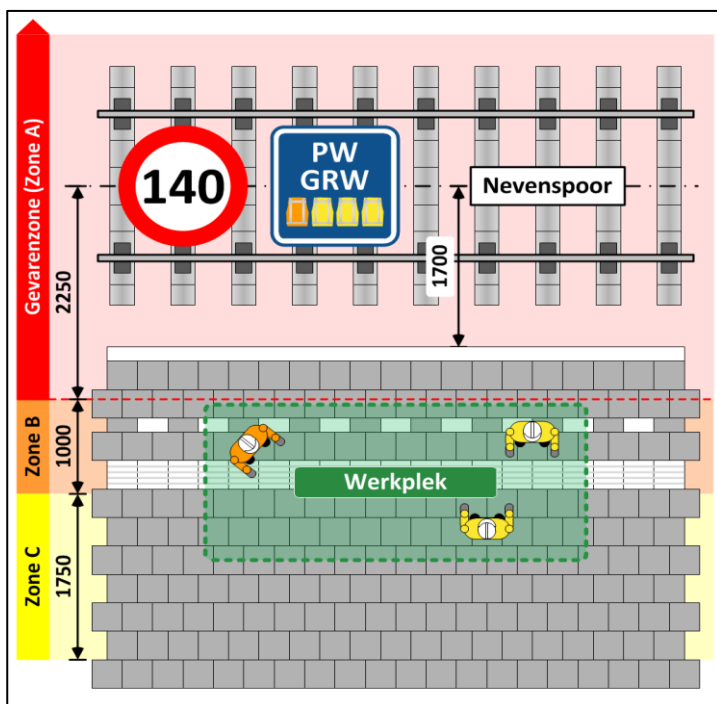
Figuur 3 Werken met Buitendienst stelling



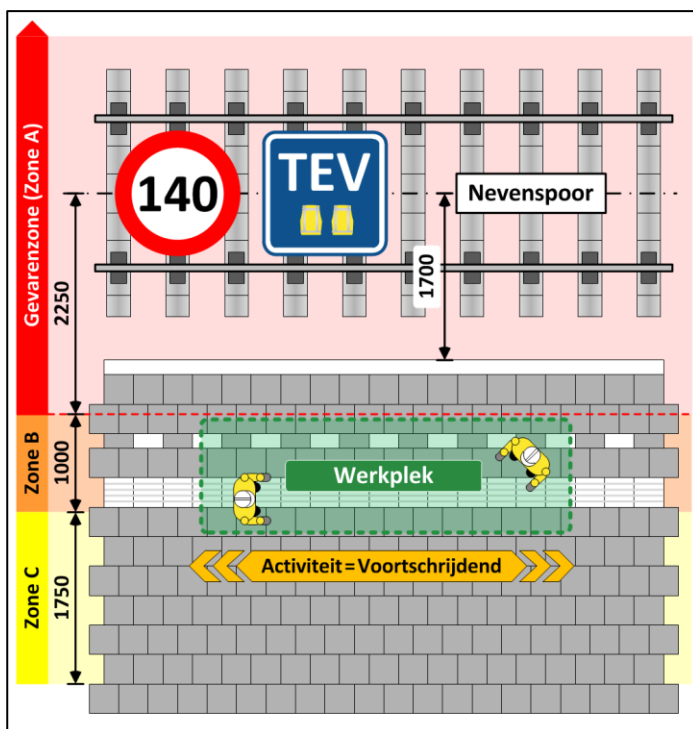
Figuur 4 Werken met Fysieke Afscherming



Figuur 5 Werken met afbakening

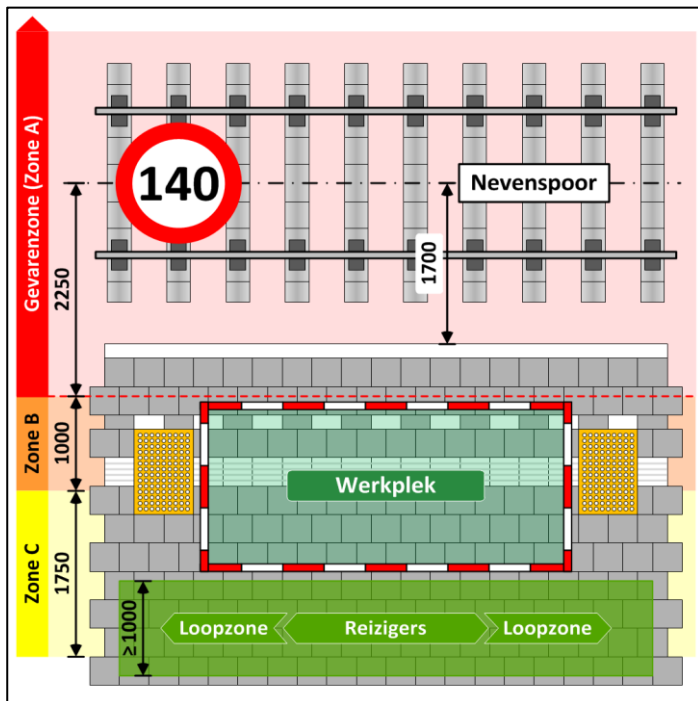


Figuur 6 Werken met inzet grenswachter

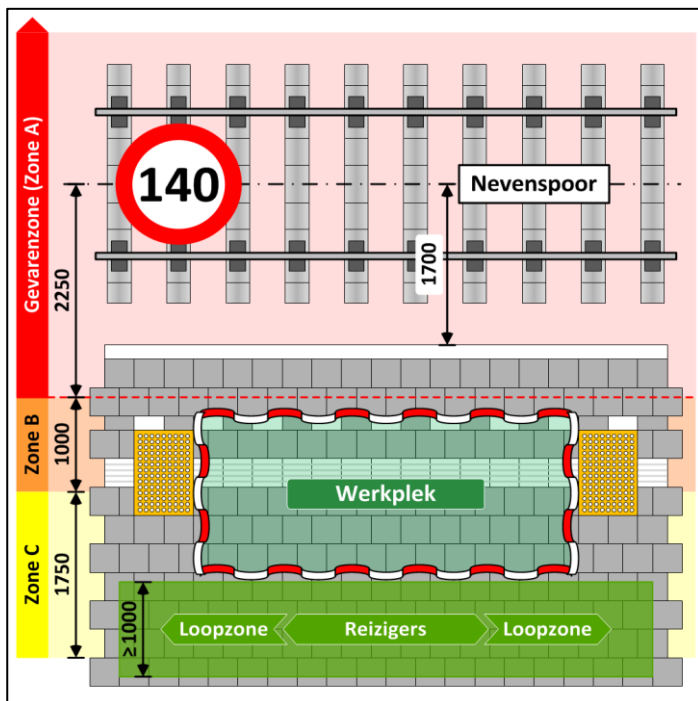


Figuur 7 Werken met Taak Eigen Veiligheid

II Veiligheidsmaatregelen voor reizigers



Figuur 8 Afschermen van de werkplek/aanduiden einde blindegeleidestrook voor reizigers



Figuur 9 Afbakenen van de werkplek/aanduiden einde blindegeleidestrook voor reizigers

rail  alert